

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

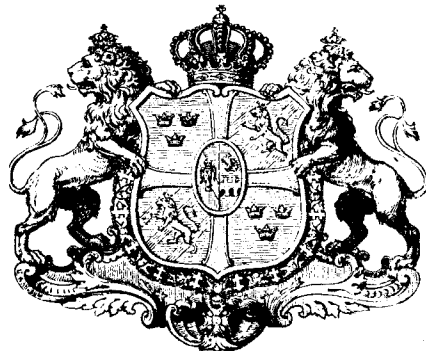
C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1881.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN
1882.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

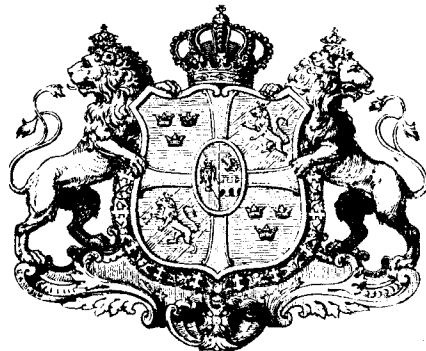
C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1881.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN
1882.

Innehåll.

Table des matières.

	Sid.		Pages.
1:o Jernhandteringen:		1:o Industrie du fer:	
Malmuppföringen	4.	Production:	
Tackjernstillverkningen	13.	Minerais de fer	4.
Gjutgodstillverkningen	14.	Fonte	13.
Stångjernstillverkningen	17.	Objets moulés en fonte de seconde fusion	14.
Ståltillverkningen	18.	Fer en barres	17.
Jern- och stål-manufaktur-tillverkningen	20.	Acier	18.
2:o Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm äfvensom svafvelkis: (silfver- och bly-malmer; kopparmalm; koboltmalm; nickelmalm; zinkmalm; manganmalm; svafvelkis;)	21.	Ouvrages en fer et en acier, forgés ou laminés	20.
3:o De så kallade ädlare verken, med dervid åstadkomna tillverkningar: (guld; silfver; koppar; nickel; messing;)	24.	2:o Production de minerais de métaux autres que le fer, ainsi que de pyrite de fer: (minerais d'argent et de plomb, de cuivre, de cobalt, de nickel, de zinc, de manganèse; pyrite de fer;)	21.
4:o Diverse verk och tillverkningar: (kopparhamrar och kopparvalsverk; gjutgoods af annan metall än jern; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; jernvitriol; rödfärg; alun; blyerts; marmor; stenkol;)	27.	3:o Production d'or, d'argent, de cuivre, de nickel, de laiton	24.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1877—1881 åstadkomna produkter	31.	4:o Produits divers: (cuivre battu ou laminé; objets moulés en métaux autres que le fer; plomb; zinc, minerai lavé et grillé; cobalt; manganèse, minerai moulu; soufre; sulfate de fer; ocre rouge; alun; plombagine; marbres; houille;)	27.
5:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bergverks- och bruks-driften; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bergverks- och bruks-driften;)	32.	Tableau récapitulatif des produits de l'industrie minérale pour les années 1877—1881	31.
6:o Inmutningar och hvilostånd	34.	5:o Ouvriers employés dans les mines et les usines; accidents; machines à vapeur	32.
7:o Förändringar genom anläggning eller nedläggande af verkstäder	35.	6:o Permissions de recherches des mines, données par l'administration, et permissions obtenues de suspendre, pour un temps déterminé, les travaux dans les mines	34.
		7:o Autorisations d'usines accordées, et autorisations d'usines annulées	35.

Observations.

1 Kubikfot	= 0.02617 Mètre cube.
1 Centner (Ctr).....	} = 42.50758 Kilogrammes.
= 100 Skålpund (S).....	
1 Krona	} = 1.39 Franc.
= 100 öre	

TILL KONUNGEN.

Jemulikt nådig föreskrift får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium härmed afgifva underdånig Berättelse rörande Bergshandteringen i Riket för kalenderåret 1881, med redogörelse, under särskilda rubriker, angående de förhållanden, som utgöra föremål för denna berättelse.

1:o. **Jernhandteringen.**a) **Malmuppföringen.**

De grufvor, som för vinnande af jernmalm under året varit bearbetade, äro till antalet 699; och hafva, enligt hvad här nedan finnes närmare angifvet, ur dem bland dessa grufvor, i hvilka malm erhållits, och hvilka till antalet utgöra 442, uppfodrats tillsammans 19,312,723 centner 50 g bergmalm; hvarjemte ur malmtägrer i två likaledes uppgifna Län upphemtats 122,318.85 centner sjö- och myr-malmer.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	g .
Norrbottens Län:				
Gellivara Socken	Gellivara malmfält	56	500	—
	Summa för Norrbottens Län	56	500	—
Vesternorrlands Län:				
Alnö Socken	Ås- och Trygg-grufvorna	2	6,000	—
Borgsjö Socken	Ranklefvens grufva	*) 1	—	—
	Summa för Vesternorrlands Län	3	6,000	—
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolsågrufvan	*) 1	—	—
	Summa för Jemtlands Län	1	—	—
Gefleborgs Län:				
Voxna Socken	Gymåsgrufvan	*) 1	—	—
Årsunda Socken	Sågmurgrufvan	*) 1	—	—
Torsåkers Socken	Nyängsgrufvan	1	269,568	—
	Göskegrufvan	1	16,956	—
	Noregrufvan	1	30,000	—
	Rotsvedsgrufvan	1	360	—
	Storbergsgrufvan	1	44,242	—
	Penninggrufvan	1	68,688	—
	Malmbergsgrufvan	1	13,890	—
	Skinnarbogruvan	1	14,376	—
	Gustaf Adolfs stoll, m. fl.	*) 9	—	—
Öster Fernebo Socken	Rödängsgrufvan	1	55,310	—
	Summa för Gefleborgs Län	20	513,390	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	ö.
Upsala Län:				
Dannemora och Films Socknar.....	Dannemora malmfält	11	851,868	—
	D:o d:o	*) 2	—	—
Films Socken	Gamla Anna Johannagrufvan	1	9,700	—
	Kalkbergsmossgrufvan	1	10,850	—
	Gräsbogrufvan	1	5,920	—
	Augustagrufvan	1	636	—
	Ragnhildsgrufvan.....	1	9,359	—
	Gamla Rörbergsgrufvan	1	4,986	—
	Randersbo- och Hästhags-grufvorna.....	*) 2	—	—
Morkarla Socken	Stenringsgrufvorna.....	1	50,160	—
Alunda Socken	Ramhällsgrufvan	1	57,828	—
	Hammarins- och Hargs-grufvorna	2	88,660	—
	Telsgrufvan	*) 1	—	—
Tensta Socken	Rudtorps Slutgrufvan, m. fl.	*) 3	—	—
	Haggrufvan	1	52,580	.
Lena Socken	Kapellgrufvan	1		
	Brunna grufvor	2	21,655	—
	Kalkbergs- och Knifsta-grufvor	*) 2	—	—
Rasbokils Socken	Carolinagrufvan.....	1	7,551	—
	Baggbols- och Nya Carolina-grufvorna	*) 2	—	—
	Summa för Upsala Län	38	1,171,753	—
Stockholms Län:				
Valö Socken.....	Stockenströmsgrufvan	1	6,000	—
	Vigelsbo malmfält	1	74,010	—
	D:o d:o	*) 14	—	—
	Fogelleksgrufvan	1	31,800	—
	Gamla Rörbergsgrufvan	*) 1	—	—
Börstils Socken.....	Skedika grufvor	3	105,450	—
	Jacob Edbergs grufva	1	28,800	—
	Edsåsgrufvan, m. fl.....	*) 5	—	—
Hargs Socken.....	Björsta grufva	1	666	—
	Carls- och Kalkbergs-grufvorna	*) 2	—	—
Häfverö Socken.....	Markdalsgrufvan	1	760	—
	Gamla Lappgrufvan	1	6,568	—
	Mästergrufvan, m. fl.	*) 9	—	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Väddö Socken	Grufängsgrufvan	1	2,753	—	
	Gamla Kastmyragrufvan, m. fl.	*) 8	—	—	
	Söderby Carls Socken	Carolinagrufvan.....	*) 1	—	—
	Hökhufvuds Socken	Gillermogrufvan, m. fl.	*) 5	—	—
	Öfver-Jerna Socken	Stora Vattengrufvan.....	1	3,075	—
		Mossgrufvan.....	1	8,600	—
Storgrufvan		*) 1	—	—	
Summa för Stockholms Län		59	268,482	—	
Kopparbergs Län:					
Åls Socken	Grysnabäcks- och Digerbergs-grufvor ...	*) 2	—	—	
Svärdsjö Socken	Vinkärnsfältet	2	400,998	—	
Stora Tuna Socken	Tuna Hästbergsfältet	9	346,260	—	
	D:o	*) 1	—	—	
	Romme fältet	5	223,857	—	
Silfbergs Socken	D:o	*) 3	—	—	
	Rudbacksgrufvan	1	5,000	—	
	Hesvegrufvan	1	14,000	—	
	Norbogrufvan, m. fl.	*) 3	—	—	
	Gustafs Socken.....	Tallbottengrufvan	1	10,266	—
		Bråfallsgrufvan	1	65,000	—
	Grangärdes Socken	Nordanbergsgrufvan	1	2,500	—
Östra och Vestra Ormbergsfälten		7	497,878	—	
Risbergsfältet		4	379,816	—	
Norra och Södra Grängesbergsfälten		3	281,790	—	
D:o d:o		*) 3	—	—	
Burängsbergsfältet		5	121,322	—	
Björnbergsfältet.....		4	292,056	—	
D:o		*) 1	—	—	
Fäbobaacksgrufvan		1	17,635	—	
Niklasgrufvan, m. fl.		*) 3	—	—	
Ludvika Socken	Ivikefältet	2	188,384	—	
	D:o	*) 10	—	—	
	Fredmundbergsfältet.....	*) 3	—	—	
	Gräsbergsfältet	4	373,812	—	
	Finnäsfältet	2	149,371	—	
	Blötbergsfältet	*) 2	—	—	

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Backbergsfältet	1	52,515	—
	D:o	*) 1	—	—
	Bastbergsfältet	*) 3	—	—
	Norra Håksbergsfältet	1	27,000	—
	D:o d:o	*) 1	—	—
	Södra Håksbergsfältet	2	94,200	—
	D:o d:o	*) 8	—	—
	Nybergsfältet	1	19,098	—
	D:o	*) 3	—	—
	Norrshedsgrufvan	1	15,600	—
	Södra Högbergsgrufvan, m. fl.	*) 4	—	—
Norrbärkes Socken	Östanbergsfältet	2	57,632	—
	D:o	*) 2	—	—
	Svartbergsfältet.....	3	163,072	—
	Nybergsfältet	3	118,980	—
	Mällsjöbergsfältet.....	2	19,080	—
	Holängsfältet	2	10,399	—
	D:o	*) 1	—	—
	Hillängsgrufvan.....	1	38,700	—
	Stora Gubbogrufvan.....	1	24,846	—
	Närsjögrufvan.....	1	57,024	—
	Hollsmyrgrufvan	1	6,400	—
	Storstensgrufvan	1	6,755	—
	Reutervallsgrufvan, m. fl.	*) 24	—	—
Sätters Socken	Bispbergsfältet	2	340,063	—
	D:o	*) 10	—	—
	Broddgrufvan	1	8,637	—
	Embjörsgrufvan.....	*) 1	—	—
Hedemora Socken	Knappkärnsgrufvan	1	67,994	—
Husby Socken	Rällingsbergsgrufvan	1	164,663	—
Garpenbergs Socken	Långviksfältet.....	3	97,177	—
	Rullshyttfältet	1	122,257	—
Folkärna Socken	Knutsbofältet	1	5,736	—
	Svensbofältet	6	131,296	—
	Summa för Kopparbergs Län	181	5,019,069	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Vestmanlands Län:				
Norbergs Socken.....	Risbergsfältet	7	978,831	—
	D:o	*) 1	—	—
	Morbergsfältet.....	4	495,493	—
	D:o	*) 3	—	—
	Nya Morbergsfältet	*) 1	—	—
	Nybergsfältet	*) 1	—	—
	Östanmossfältet.....	2	5,000	—
	D:o	*) 1	—	—
	Klackbergsfältet	4	596,639	—
	Bojmossfältet	*) 7	—	—
	Norrbergsfältet	2	314,661	—
	Kallmorafältet.....	6	386,970	—
	Kolningsbergsfältet	1	257,425	—
	Bålsjöbergsfältet	1	46,400	—
	D:o	*) 3	—	—
	Ragnvaldsbergsfältet	2	186,000	—
	D:o	*) 1	—	—
	Stripåsfältet	2	69,140	—
	Framtägtsgrufvan, m. fl.	*) 8	—	—
Vestanfors Socken.....	Östra och Vestra Stortägtsgrufvorna	2	100,556	—
	Flinthedsgrufvan	1	20,651	—
	Damsjögrufvan, m. fl.....	*) 6	—	—
Skinnskattebergs Socken.....	Basträsfältet.....	1	16,780	—
	Bäckegrufvefältet.....	2	130,150	—
	Skärsjöfältet.....	1	20,804	—
	Stripafältet	3	104,849	—
	Skilåfältet	1	38,204	—
	Nybergsfältet	1	23,375	—
	Högforsfältet	2	50,830	—
	Eriksbergsfältet.....	1	14,740	—
	Främshyttfältet	1	15,064	—
	Sjögrufvan	1	32,020	—
	Elgtorps Östra grufva	1	30,967	—
	Kullgrufvan	1	11,184	—
	Persgrufvorna.....	2	21,794	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Damgrufvan	1	5,805	—
	Alicegrufvan	1	7,376	—
	Höggrufvan	1	3,080	—
	Kockgrufvan.....	1	9,112	—
	Björnbogruvvan	1	3,050	—
	Sandvagrufvan	1	2,340	—
	Sellgrufvan	1	8,618	—
	Skärpningar	*) 4	—	—
	Summa för Vestmanlands Län	95	4,007,908	—
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergsfältet	4	397,840	—
	D:o	*) 3	—	—
	Stjelkbergsfältet	2	45,095	—
	D:o	*) 9	—	—
	Elfgrufvan	1	7,245	—
	Källfallsgrufvan.....	1	5,000	—
	Salbobergsfältet.....	3	16,284	—
	Sundsgrufvan	1	19,920	—
	Stora Kristiernsgrufvan	1	1,320	—
	Ställbergsfältet	3	221,429	—
	Svartviksfältet	7	233,449	—
	Haggrufvan	1	2,300	—
	Halsgrufvan	1	11,758	—
	Glittragrufvan, m. fl.	*) 8	—	—
Ramsbergs Socken.....	Gräsbergs Långgrufvan	1	6,225	—
	Stråssa grufva	1	170,315	—
	Smällbergsgrufvan	1	18,125	—
	Kärrgrufvefältet	1	97,033	—
	Busossegrufvan, m. fl.	*) 3	—	—
Lindes Socken	Gränshyttfältet	1	49,203	—
	D:o	*) 1	—	—
	Ingelshyttfältet	2	170,122	—
	Stripa grufvor	3	600,000	—
	Kåfva grufva	1	44,651	—
	Grönvoldsgrufvorna	2	50,930	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erbållen malm.		
Belågenhet.	Benåmning.	Antal.	Centner.	℔.	
Hellefors Socken	Krånkagrufvan, m. fl.	*) 10	—	—	
	Björnhöjdegurufvan	1	50,780	—	
	Palamgurufvan	1	36,400	—	
	Kexkårnsgurufvan	1	8,046	—	
Grythytte Socken	Sirsjöbergsgurufvan	1	24,510	—	
	Högbornsfåltet	4	125,980	—	
	Hultgurufvan	1	3,100	—	
	Sikbergsgurufvan	1	12,900	—	
	Gladkårnbergsgurufvan	1	15,000	—	
Hjulsjö Socken	Brunsjögurufvan	*) 1	—	—	
	Knapptorpsgurufvan	1	7,030	—	
	Kårrgurufvan	1	40,110	—	
	Nedre Kolningsbergsgurufvan	1	40	—	
	Kjesarbergsgurufvan	1	1,049	—	
	Gröndalsgurufvan	1	5,685	—	
	Norra Gunnarsbergsgurufvan	1	37,215	—	
	Lindbergsåsegurufvan	1	800	—	
	Skrifvarefallsgurufvan	1	17,000	—	
	Stora Ånnenåsgurufvan	1	72,632	—	
	Stora Slotterbergsgurufvan	1	78,474	—	
	Qviddbergsgurufvan	1	36,760	—	
	Eriksgurufvan	1	200	—	
	Södra Hofsjöbergsgurufvan, m. fl.	*) 5	—	—	
	Nora Socken	Klackafåltet	3	265,800	—
		Timanshyttefåltet	3	30,662	50
		Skårhyttefåltet	1	4,995	—
Stribergsfåltet		6	980,675	—	
D:o		*) 1	—	—	
Åshyttfåltet		3	7,333	—	
Ringshyttefåltet		5	217,621	—	
D:o		*) 4	—	—	
Fogdhyttefåltet		1	74,540	—	
D:o		*) 1	—	—	
Pershyttefåltet		4	271,450	—	
Bergsångsfåltet	2	7,600	—		
Hagbyfåltet	2	10,500	—		

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erbållen malm.	
Belågenhet.	Benåmning.	Antal.	Centner.	.
	Vikersfåltet	2	70,575	—
	Dalkarlsbergsfåltet.....	5	398,523	—
	Hvilarefåltet	1	79,045	—
	mansgrufvorna, m. fl.....	*) 6	—	—
Jernboås Socken	Slotterbergsfåltet.....	1	65,846	—
	Haggrufvefåltet	3	85,809	—
Carlskoga Socken	Malmhjdegulfvan	1	11,700	—
	Sandviksgrufvan	1	5,000	—
Qvistbro Socken	Bojgrufvan.....	*) 1	—	—
Knista Socken	Nybergsgulfvan.....	*) 1	—	—
Lerbåcks Socken.....	Andersgulfvan	1	10,310	—
	Nygrufvan	*) 1	—	—
Vinteråsa Socken	Sanna grufva	1	51,390	—
	Summa för Örebro Lån	162	5,391,329	50
Vermlands Lån:				
Filipstads Norra och Vestra Bergslag	Nordmarksfåltet	2	260,710	—
	Tabergsfåltet	3	212,910	—
	Finnmossefåltet.....	1	200,180	—
	Enggrufvefåltet.....	4	206,770	—
	Nordgrufvan.....	1	12,460	—
	Vestra Nordgrufvan	1	5,890	—
Filipstads stra Bergslag	Persbergs- och Yngshytte-fålten	14	864,550	—
	Gåsgulfvefåltet	5	36,890	—
	Limkårnshåltet	2	53,510	—
	Ansvikshåltet.....	1	11,490	—
	Nykroppafåltet	3	62,110	—
	Sundsgulfvefåltet.....	2	123,010	—
	Långbansgrufvorna	5	93,470	—
	Fagerbergsgulfvan.....	1	93,270	—
	Lim- eller Gustafs-grufvan	1	38,780	—
	Södra Kyrkviksgulfvan	1	27,580	—
	Norra D:o	1	3,380	—
	Nordöstra Holmgulfvan	1	1,500	—
	Holmgulfvan	1	900	—
	Summa för Vermlands Lån	50	2,309,360	—

*) Utan uppgifvet malmfång.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Södermanlands Län:				
Floda Socken	Nya Stafsgrufvan	1	31,000	—
Sköldinge Socken	Skalunda och Vilhelmina-grufvorna	2	48,660	—
	Kantorpsgrufvorna	3	236,000	—
	Oscarsgrufvan	1	55,000	—
	Enebygrufvan	1	2,472	—
	Elfvestagrufvan	*) 1	—	—
Åkers Socken	Bredsjönäs Sjögrufva	1	20,671	—
Gåsinge Socken	Skotvångsgrufvan	1	29,450	—
Svärtuna Socken	Förolagrufvan	1	48,866	—
	Långgrufvan	1	15,068	—
Dunkers Socken	Starrsättersgrufvan	1	19,960	—
Tunabergs Socken	Lergrufvefältet	2	8,490	—
	D:o	*) 1	—	—
	Summa för Södermanlands Län	17	515,637	—
Östergötlands Län:				
Skällviks Socken	Nartorps grufvor	2	31,632	—
Godegårds Socken	Tybble grufvor	3	670	—
	D:o	*) 2	—	—
	Summa för Östergötlands Län	7	32,302	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken	Taberget	7	76,933	—
	D:o	*) 2	—	—
Fröderyds Socken	Inglamålagrufvan	1	60	—
	Summa för Jönköpings Län	10	76,993	—
	Summa för hela Riket	699	19,312,723	50

På sätt ofvan blifvit omförmäldt och af här lemnade specifikation närmare inhemtas, är det sålunda erhållna beloppet bergmalm uppfordradt ur 442 af de under året bearbetade grufvorna; hvaremot ur de återstående af dessa grufvor, till antalet 257, hvilka förmäls hafva arbetats endast försvarsvis eller försöksvis, något malmfång, så vidt uppgifvet är, icke vunnits.

*) Utan uppgifvet malmfång.

Sjö- och Myr-malmer		Erhållen malm.	
		Centner.	ƒ.
hafva blifvit upptagna till följande belopp:			
i Jönköpings Län för två masugnar.....		58,953	35
i Kronobergs Län för fem masugnar		63,365	50
Summa		122,318	85

b) Tackjernstillverkningen.

Under året 1881 hafva varit begagnade 197 masugnar, hvaraf en med 2 pipor. Blåsningstiden har utgjort 44,676 dygn $20\frac{1}{4}$ timmar; och har tillverkningen uppgått till 10,116,832 centner 47 ƒ, hvaraf 126,690 centner 41 ƒ gjutgods, åstadkommet direkt ur masugnarna.

I nedanstående tabell, Lit. A, äro berörda förhållanden i afseende å ifrågavarande tillverkning närmare angifna särskildt för hvarje Län, der sådan tillverkning egt rum.

Lit. A.

Tackjernstillverkningen, kalenderåret 1881.

Belägenhet.	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.						
		Antal.	Dygn.	Timmar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.	
					Centner.	ƒ.	Centner.	ƒ.	Centner.	ƒ.
Norrbottnens	2	253	6 $\frac{1}{4}$	60,364	40	1,879	78	62,244	18	
Vesterbottnens	3	403	14	81,425	11	3,436	10	84,861	21	
Vesternorrlands	4	729	11	172,374	85	2,486	16	174,861	1	
Gefleborgs	22	5,092	7	1,333,063	1	11,941	47	1,345,004	48	
Upsala	6	1,504	14	374,251	52	656	20	374,907	72	
Stockholms	2	526	16	130,579	75	247	80	130,827	55	
Kopparbergs.....	41	8,662	20	2,096,327	50	11,640	5	2,107,967	55	
Vestmanlands	16	4,139	12	981,921	33	5,774	65	987,695	98	
Örebro	51	12,612	3	2,607,620	43	39,259	50	2,646,879	93	
Skaraborgs	1	163	—	22,882	60	428	25	23,310	85	
Vermlands	26	6,713	17 $\frac{1}{2}$	1,482,482	2	19,010	86	1,501,492	88	
Elfsborgs	1	31	—	4,164	—	—	—	4,164	—	
Södermanlands	5	770	22	107,350	54	391	65	107,742	19	
Östergötlands	4	1,454	—	315,673	4	25,547	81	341,220	85	
Calmar	5	820	—	144,129	10	1,783	30	145,912	40	
Jönköpings	7	734	21 $\frac{1}{2}$	63,417	86	1,019	97	64,437	83	
Kronobergs	1	65	—	12,115	—	1,186	86	13,301	86	
Summa	197	44,676	20 $\frac{1}{4}$	9,990,142	6	126,690	41	10,116,832	47	

Fördelas, på sätt förut skett, tackjernstillverkningen å nedannämnda bergslager och öfriga orter i Riket, med angifvande af begagnade masugnar, blåsningstid, tillverkningsbelopp, dygnstillverkning samt

medelbelopp för hvarje masugn af blåsningstid och tillverkning, med sistnämnda medelbelopp äfvensom tillverkningsbeloppen utjemnade till hela tal, så finnes förhållandet derutinnan för året 1881 hafva varit följande:

Lit. B.

Tackjernstillverkningen inom och utom Bergslag, kalenderåret 1881.

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstillverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.	
		Dygn.	Timmar.			Blåsningstid.	Tillverkning.
						Dygn.	Centner.
<i>Inom Bergslag.</i>							
Vesterbergslagen i Kopparbergs Län.....	19	3,495	14	756,156	216.31	184	39,798
Norbergs Bergslag i Vestmanlands Län	11	2,749	12	650,081	236.44	250	59,098
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramssbergs Bergslager i Örebro Län	25	6,190	1	1,267,365	204.74	248	50,695
Nora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län....	23	6,006	2	1,289,354	214.66	261	56,059
Filipstads Bergslag i Vermlands Län	16	4,174	14	878,796	210.51	261	54,925
Summor och medeltal	94	22,615	19	4,841,752	214.09	241	51,508
<i>Utom Bergslag</i>	103	22,061	1	5,275,080	239.11	214	51,214
Summor och medeltal för hela Riket	197	44,676	20	10,116,832	226.44	227	51,354
Förhållandet var kalenderåret 1880:							
<i>Inom Bergslag</i>	90	19,813	10	4,465,238	225.36	220	49,614
<i>Utom Bergslag</i>	103	20,781	1	5,079,235	244.41	202	49,313
<i>För hela Riket</i>	193	40,594	11	9,544,473	235.12	210	49,505

Den största för ett verk uppgifna tillverkning har åstadkommits vid det i Gefleborgs Län belägna Hofors jernverk, med två under året använda masugnar, hvarest den utgjort 239,535.20 centner, med en dygnstillverkning i medeltal af 329.03 centner; hvaremot den minsta för någon verkstad anmälda tillverkningen finnes uppgifven för en masugn i Calmar Län, med 3,134 centner och en dygnstillverkning af 87.07 centner.

c) Gjutgodstillverkningen.

Enligt hvad redan blifvit omförmäldt och tabellen Lit. A utvisar, har under kalenderåret 1881 vid masugnarna omedelbarligen åstadkommits gjutgods till sammanräknadt belopp af 126,690.41 centner. Vid de egentliga gjuterierna åter, om hvilkas anläggning anmälan hos Bergs-öfverstyrelsen egt rum och från hvilka i följd deraf uppgifter rörande tillverkningen skolat till nämnda Styrelse ingå, har, genom tackjerns omsmältning, gjutgods under berörda år blifvit till nedan angifna belopp tillverkad:

		Centner.	«.
Vesterbottens Län:	Bygdeå Socken.....	Robertsfors	3,201. 80.
Vesternorrlands Län:	Arnäs Socken.....	Jerfed	2,000. —
	Sköns »	Sund.....	1,394. 13.
	» »	Mohög	1,720. 21.
			5,114. 33.
Gefleborgs Län:	Gefle Stad	Gefle gjuteri.....	10,179. 13.
	Valbo Socken	Forsbacka	8,831. 65.
	Torsåkers Socken.....	Hofors	4,692. 68.
			23,703. 46.
Stockholms Stad:	.....	Bergsund.....	7,934. —
Stockholms Län:	Tveta Socken.....	Bränninge	1,870. —
Kopparbergs Län:	Falu Stad	Falu gjuteri	2,200. —
	» »	Falu nya gjuteri	2,846. —
	Ore Socken	Furudal	565. 49.
	Grytnäs Socken	Avesta.....	2,820. —
	Näs Socken	Lindesnäs	165. 55.
	Garpenbergs Socken.....	Dormsjö	5,473. —
	Norrbärkes Socken	Morgårdshammar	4,926. 93.
	Aspeboda Socken.....	Vallmora	653. —
	Stora Tuna Socken	Domnarfvet	10,039. 92.
			29,689. 89.
Vestmanlands Län:	Arboga Stad	Arboga gjuteri	18,528. 85.
	Köpings Stad	Köpings gjuteri.....	10,516. —
	Vestanfors Socken	Fagersta	3,473. 16.
	Vittinge Socken.....	Molnebo	200. —
			32,718. 01.
Örebro Län:	Bodarne Socken.....	Laxå.....	1,608. 68.
	Lerbäcks Socken	Skyllberg.....	617. —
	Askers Socken	Brefven.....	5,908. 18.
			8,133. 86.
Skaraborgs Län:	Udenäs Socken	Forsvik	6,946. 24.
Vermlands Län:	Brunskogs Socken	Brunsbergsverken	277. 69.
	Eda Socken	Charlottenberg	1,760. 51.
	Elfsbacka Socken.....	Elfsbacka.....	1,157. 12.
	Fernebo Socken.....	Finnshyttan	2,837. 74.
	Rämens Socken.....	Liljendal	1,637. 77.
	Stafnäs Socken	Stömned	407. 18.
			8,078. 01.
Göteborgs och Bohus Län:	Göteborgs Stad	Göteborgs mekaniska verkstad	17,510. 84.
	Partille Socken	Jonsered	2,000. —
			19,510. 84.
Södermanlands Län:	Åkers Socken	Åker.....	3,821. —
	Frustuna Socken.....	Ehrendal	381. 46.
	Lilla Mellösa Socken.....	Hellefors	7,963. 40.
	Tunabergs Socken.....	Näfveqvarn	18,913. 33.
	Kila Socken.....	Stafsjö	2,646. 61.
			33,725. 80.

			Centner.	ö.	
Östergötlands Län:	Risinge Socken	Finspång	9,525.	28.	
	Motala Socken	Motala mekaniska verkstad	14,361.	93.	
	Qvillinge Socken	Hult	2,023.	31.	
			25,910.	52.	
Calmar Län:	Gårdserums Socken	Forseström	1,622.	13.	
	Lofta Socken	Öfverum	10,500.	—	
	Hallingsbergs Socken	Ankarsrum	18,732.	56.	
	Vimmerby Socken	Storebro	2,430.	—	
	Döderhults Socken	Oskarshamn	2,119.	23.	
	Långemåla Socken	Hornsö	60.	89.	
	Ljungby Socken	Fredrikström	1,560.	—	
			37,024.	81.	
Jönköpings Län:	Ingatorps Socken	Bruzaholm	4,074.	—	
	Gnosjö Socken	Häryd	1,866.	66.	
	Hakarps Socken	Husqvarna	20,715.	21.	
	Åsenhöga Socken	Marieholm	1,469.	43.	
	Käreda Socken	Åminne	1,769.	55.	
			29,894.	85.	
Kronobergs Län:	Öja Socken	Gemla	590.	—	
	Skatelöfs Socken	Huseby	1,845.	—	
	Nottebäcks Socken	Klafreström	642.	37.	
	Lenhofda Socken	Säfsjöström	1,174.	52.	
	Moheda Socken	Torp	4,384.	83.	
	Sandsjö Socken	Örmo	9,482.	83.	
			18,119.	55.	
Blekinge Län:	Lösens Socken	Lyckeby		1,180.	—
Malmöhus Län:	Malmö gjuteri		14,300.	—	
	Ystads gjuteri		3,626.	—	
	Helsingborgs gjuteri		3,992.	88.	
			21,918.	88.	
Kristianstads Län:	Kristianstads gjuteri		10,000.	—	
			Summa	324,674.	85.

På grund af hvad Collegium i sin underdåniga berättelse angående bergshandteringen för år 1874 anført derom, att åtskilliga med här ifrågavarande fabriksinrättningar jemnförliga verkstäder finnes inom Riket anlagda, utan att om anläggningen af desamma gjorts sådan anmälan, som senast i Kongl. Förordningen angående utsträckt frihet för bergshandteringen den 20 September 1859 § 1 och Kongl. Förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864 § 10 vore föreskrifven, hvadan dessa verkstäder, hvilka i de flesta fall torde af vederbörande hafva betraktats såsom hänförliga till den klass af fabriksinrättningar, som i Kongl. Hallordningen den 2 April 1770 Art. II § 1 samt i Fabriks- och Handtverks-ordningen den 22 December 1846 § 18 afsetts, och å hvilka föreskrifterna i Kongl. Förordningen den 18 Juni 1864 § 9 egt tillämplighet, icke kunde, vid slikt förhållande, vara att räkna till sådana inrättningar, med hvilka Bergs-öfverstyrelsen hade befattning, samt att följaktligen uppgifterna om tillverkningen vid dessa verkstäder icke håller syntes böra, under nu gällande bestämmelser härutinnan, i berättelsen angående bergshandteringen upptagas, men att emellertid ett sammanförande på ett ställe af

uppgifterna om den årliga tillverkningen vid samtliga här åsyftade verkstäder för bearbetande af mineralrikets alster vore egnadt att i fråga om hela beloppet af tillverkningen gifva, bland annat, en lättare öfversigt, har Collegium äfven nu vidtagit den anordning, att i Collegii underdåniga berättelse angående Fabriker och Manufakturer kommer att, jemnte tillverkningen vid deri tillförene omförmälda slag af mekaniska verkstäder, under rubriken »Gjuterier och Mekaniska verkstäder» uppgifvas äfven tillverkningen vid de under här ofvan anförda rubrik, lit. c), hörande verkstäder, med anmärkning, att denna senare tillverkning är, såsom åstadkommen vid verkstäder tillhörande bergshandteringen, jemnväl i berättelsen rörande denna handtering upptagen.

d) Stångjernstillverkningen.

Under året 1881 hafva 276 stångjernsverk, med 745 smälthärdar eller smältugnar, varit begagnade; och har stångjernstillverkningen uppgått till 5,886,521 centner 78 α , enligt hvad i nedanstående tabell, Lit. C, finnes närmare angifvet.

Lit. C.

Stångjernstillverkningen, kalenderåret 1881.

L ä n.	Begagnade		Uppgifven tillverkning.	
	Verk.	Härdar eller ugnar.		
	Antal.	Antal.	Centner.	℔.
Norrbottnens	5	13	18,606	77
Vesterbottnens	4	10	33,834	57
Vesternorrlands	9	20	22,212	38
Jemtlands	1	1	144	57
Gefleborgs	34	87	689,587	—
Upsala	11	41	274,759	98
Stockholms	5	14	51,797	35
Kopparbergs	37	103	901,822	94
Vestmanlands	24	80	878,804	76
Örebro	42	139	1,276,426	55
Skaraborgs	4	5	13,007	79
Vermlands	34	105	815,980	80
Elfsborgs	5	11	57,999	93
Södermanlands	6	8	23,885	60
Östergötlands	20	¹⁾ 54	²⁾ 615,851	39
Calmar	11	23	119,018	91
Jönköpings	13	15	31,060	25
Kronobergs	10	11	23,614	24
Blekinge	1	5	38,106	—
Summa	276	745	5,886,521	78

¹⁾ Deraf 4 puddelugnar och 3 Martinsugnar.

²⁾ Deraf för 3 Martinsugnar tillverkade, såsom »stångjern» upptagna, 59,166.31 centner »götmetall».

De största tillverkningsbeloppen äro uppgifna: för Uddeholmsverken i Vermlands Län, med tillsammans 235,065.50 centner; för Motala mekaniska verkstad i Östergötlands Län, med 231,245.30 centner; för Domnarfvets jernverk i Kopparbergs Län, med 223,362.79 centner; för Ramnäs bruk i Vestmanlands Län, med 194,566.65 centner; för Bofors och Björkborns bruk i Örebro Län, med tillsammans 183,951.28 centner och derjemte 5,304.53 centner jern, utvalsadt af smältstycken från andra verk; varande deremot det minsta tillverkningsbeloppet för något verk uppgifvet för ett bruk i Kronobergs Län med 102 centner.

Med åberopande af hvad i de underdåniga berättelserna för åtskilliga föregående år blifvit anfördt angående ej mindre det förhållandet, att vissa till denna gren af jernhandteringen hörande verk på senare tider börjat användas uteslutande eller i betydligare omfattning för tillverkandet af smältstycken, hvilka, der de ej disponerades direkt för export, hufvudsakligen vid andra, med valsverk försedda, verkstäder vüldes och utarbetades, än ock svårigheten att med den form, i hvilken uppgifterna härom inkomme, och i anseende till berörda fördelning af tillverkningsarbetet, kunna, med nöjaktig tillförlitlighet, för alla förekommande fall beräkna, huru stort belopp af här åsyftade tillverkning borde under artikeln »Stångjern» upptagas, samt med omförmälände, att särskildt upptagna belopp tillverkade smältstycken blifvit i ofvan utförda summa tillverkad stångjern inräknade endast för så vidt bestämdt angifvits, att dessa smältstycken antingen inom landet förarbetats till något slags manufaktur eller vore afsedda att i oförändradt skick exporteras; får Collegium för öfrigt i hithörande afseende anmäla, att för nu ifrågavarande år, förutom nyssnämnda, i summa stångjern upptagna, tillverkning af smältstycken, hvilken utgör tillsammans 83,951 centner 75 α , en tillverkning af smältstycken, af hvilka utan tvifvel den öfvervägande andelen blifvit inom landet till stång- eller ämnes-jern förarbetad, finnes särskild uppgifven

för Norrbottens	Län af	44,647.47	centner,
» Vesterbottens	» »	2,211.79	»
» Vesternorrlands	» »	100,697.84	»
» Gefleborgs	» »	569,234.95	»
» Upsala	» »	21,291.15	»
» Stockholms	» »	36,810.96	»
» Kopparbergs	» »	732,857.01	»
» Vestmanlands	» »	655,840.81	»
» Örebro	» »	118,803.42	»
» Vermlands	» »	802,218.37	»
» Elfsborgs	» »	61,353.77	»
» Östergötlands	» »	36,173.10	»
» Calmar	» »	33,000.00	»
		<hr/>	
		Summa	3,215,140.64 centner.

e) Ståltillverkningen.

I likhet med hvad i de näst föregående underdåniga berättelserna egt rum, hafva uppgifterna om ståltillverkningen, hvilka dessförinnan varit i en gemensam tabell sammanförda med uppgifterna om manufaktur-tillverkningen, här blifvit i en tabell för sig upptagna, dervid, i öfverensstämmelse med hvad

förut skett, och enär de inkomna uppgifterna härutinnan icke lemna stöd för någon särskild fördelning efter metallens hårdhetsgrad, beloppen af de enligt Bessemers metod åstadkomna tillverkningarna samtliga hänförs till artikeln stål; och har, enligt hvad den sålunda upprättade tabellen, Lit. D., närmare utvisar, tillverkning af stål under året åstadkommits vid 30 verk till ett belopp af 1,169,484 centner 57 æ.

Lit. D.

Ståltillverkningen, kalenderåret 1881.

L ä n.	Be- gag- nade verk.	Uppgifven tillverkning.							
		Bessemer-stål.		Martin-stål.		Andra slag.		Summa.	
		Antal.	Centner.	Æ.	Centner.	Æ.	Centner.	Æ.	Centner.
Vesternorrlands	1	—	—	—	—	1) 121	14	121	14
Gefleborgs	3	290,773	46	—	—	—	—	290,773	46
Upsala	2	—	—	—	—	2) 7,501	86	7,501	86
Kopparbergs	4	167,585	30	47,339	60	3) 2,083	11	217,008	1
Vestmanlands	3	77,371	55	—	—	4) 17,358	5	94,729	60
Örebro	4	158,214	14	22,988	62	5) 414	26	181,617	2
Vermlands	10	231,261	1	132,993	35	6) 5,220	30	369,474	68
Elfsborgs	2	—	—	—	—	6) 8,243	22	8,243	22
Östergötlands	1	—	—	—	—	6) 15	60	15	60
Summa	30	925,205	46	203,321	57	40,957	54	1,169,484	57

De under rubriken Bessemer-stål upptagna tillverkningarna hafva åstadkommits å nedannämnda ställen, med följande belopp, nemligen:

vid Iggesund i Gefleborgs Län	71,322.40	centner,
» Sandviken i D:o D:o	184,740.06	»
» Forsbacka i D:o D:o	34,711.00	»
» Domnarfvet i Kopparbergs Län	71,394.35	»
» Långshyttan i D:o D:o	75,074.95	»
» Ulfshyttan i D:o D:o	21,116.00	»
» Vestanfors i Vestmanlands Län	77,371.55	»
» Bångbro i Örebro Län	130,876.43	»
» Stjernfors i D:o D:o	27,337.71	»
» Långbanshyttan i Vermlands Län	9,451.10	»
» Nykroppa i D:o D:o	92,950.80	»
» Uddeholmsverken i D:o D:o	68,309.60	»
» Borgvikshyttan i D:o D:o	12,110.16	»
» Björneborgshyttan i D:o D:o	48,439.35	»

Summa 925,205.46 centner.

1) Garfstål.

2) Deraf 3,161.76 centner brännstål och 1,219.65 centner gjutstål.

3) Deraf 1,659.80 centner gjutstål och 423.51 centner brännstål.

4) Deraf 6,758.05 centner brännstål och 10,600 centner puddelstål.

5) Gjutstål.

6) Brännstål.

f) Jern- och Stål-manfakturtillverkningen.

För tillverkningen af jern- och stål-manufaktur under året 1881 hafva varit begagnade 159 verk; och är den vid dessa verk åstadkomna tillverkningen af nämnda slag uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 893,112 centner 91 α , enligt hvad nedanstående tabell, Lit. E., närmare utvisar:

Lit. E.

Jern- och stål-manfakturtillverkningen, kalenderåret 1881.

L ä n.	Be- gag- nade verk.	Uppgifven tillverkning.									
		Plåt.		Spik.		Redskapsmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	α .	Centner.	α .	Centner.	α .	Centner.	α .	Centner.
Norrbottnens	5	—	—	296	80	401	35	31,834	70	32,532	85
Vesterbottnens	2	—	—	728	41	24	52	677	96	1,430	89
Vesternorrlands	10	—	—	445	86	836	7	60,975	24	62,257	17
Jemtlands	1	—	—	—	—	—	—	110	47	110	47
Gefleborgs	10	—	—	2,108	66	759	72	¹⁾ 109,914	96	112,783	34
Upsala	2	—	—	—	—	—	—	928	76	928	76
Stockholms	1	—	—	16	81	—	—	—	—	16	81
Kopparbergs	11	71,471	24	2,166	62	²⁾ 647	4	³⁾ 23,779	76	98,064	66
Vestmanlands	7	36,901	31	8,833	78	6,589	9	⁴⁾ 6,932	2	59,256	20
Örebro	14	35,596	4	17,515	40	3,058	13	7,283	89	63,453	46
Skaraborgs	3	—	—	5,707	80	65	28	868	—	6,641	8
Vermlands	19	—	—	25,837	9	—	—	21,502	59	47,339	68
Elfsborgs	8	—	—	1,006	77	3,500	—	1,901	84	6,408	61
Göteborgs och Bohus	3	—	—	17	80	—	—	6,619	60	6,637	40
Södermanlands	6	12,858	63	2,696	98	868	90	1,483	15	17,907	66
Östergötlands	19	139,351	88	56,765	29	1,933	68	⁵⁾ 41,899	62	239,950	47
Calmar	10	—	—	10,330	31	10,530	—	⁶⁾ 19,916	13	40,776	44
Jönköpings	7	—	14	100	—	2,744	50	4,127	8	6,971	72
Kronobergs	15	—	—	654	51	1,038	—	2,056	23	3,748	74
Blekinge	3	12,793	—	32,559	—	—	—	215	50	45,567	50
Kristianstads	1	—	—	—	—	—	—	5,000	—	5,000	—
Malmöhus	2	—	—	—	—	—	—	35,329	—	35,329	—
Summa	159	308,972	24	167,787	89	32,996	28	383,356	50	893,112	91

¹⁾ Deraf 70,231.50 centner maskindelar, jernväghjulringar och axlar, m. m., af stål samt 9,747 centner knippiern och tråd.

²⁾ Lär.

³⁾ Deraf 2,671.48 centner ketting.

⁴⁾ Deraf 674.02 centner ketting.

⁵⁾ Deraf 37.52 centner s. k. jernduk, 239.67 centner hjulband och 31,676.34 centner s. k. façonjern.

⁶⁾ Deraf 15,915 centner jerntråd och 1,780 centner ketting.

2:o. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm äfvensom svafvelkis.

Uti de för vinnande af annan malm än jernmalm och för vinnande af svafvelkis arbetade grufvor hafva af dessa mineralier erhållits följande belopp, nemligen:

	Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Silfver- och Bly-malmer: = (ur 27 grufvor) 276,844.63 centner.	Kopparbergs Län:				
	Norrbärkes Socken	Svartbergsgrufvan	1	17,227	—
	Silfbergs Socken.....	Östra Silfbergsgrufvan	1 ¹⁾	—	—
		S:a för Kopparbergs Län	2	17,227	—
	Vestmanlands Län:				
	Sala Socken.....	Sala Silfververks grufvor...	5	189,807	—
	Norbergs Socken.....	Kallmorabergsgrufvan	1	1,500	—
		S:a för Vestmanlands Län	6	191,307	—
	Örebro Län:				
	Ljusnarsbergs Socken	Kafveltorpsfältet	2	37,723	—
	Lindes Socken	Guldsmedshyttfältet.....	1 ¹⁾ 2	—	—
		Johannisbergsgrufvan, m. fl.	1 ¹⁾ 5	—	—
	Hellefors Socken.....	Jan Olofsgrufvan	1	350	—
	Hammars Socken	Valdemarsgrufvan.....	1	2 ²⁾ 4,642	—
	Hammars o. Lerbäcks Sockn	Åmmebergsfältet	15	24,395 ³⁾	63
	Östergötlands Län:				
	Godegårds Socken.....				
		S:a för Örebro och Östergötlands Län	26	67,110	63
	Elfsborgs Län:				
	Ånimskogs Socken	Vassviksgrufvan.....	1	1,200	—
		S:a för Elfsborgs Län	1	1,200	—
	Summa för Riket	35	276,844	63	

¹⁾ Utan uppgifvet malmfång.

²⁾ Malmen erhållen genom vaskning ur blyhaltig zinkmalm.

³⁾ " " " skrädning ur " " "

	Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Koppar-malm: = (ur 14 grufvor) 690,507.38 centner.	Jemtlands Län:				
	Kalls Socken	Bjelkesfältet	1	1,693	—
	Åre Socken	Fröåfältet	1	1,347	—
		S:a för Jemtlands Län	2	3,040	—
	Kopparbergs Län:				
	Kopparbergs Socken	Stora Kopparbergs grufva	1	¹⁾ 469,377	—
		S:a för Kopparbergs Län	1	469,377	—
	Örebro Län:				
	Ljusnarsbergs Socken.....	Ljusnarsbergsfältet	1	1,093	—
		D:o	²⁾ 2	—	—
		Kafveltorpsfältet	2	³⁾ 32,141	—
		D:o	²⁾ 4	—	—
	Ramsbergs Socken	Håkansbodafältet	²⁾ 2	—	—
	Lindes Socken	Vestra Fanthyttefältet	²⁾ 2	—	—
	Askersunds Socken	Louidoriagrufvan	²⁾ 1	—	—
		S:a för Örebro Län	14	33,234	—
	Södermanlands Län:				
	Tunabergs Socken.....	De Beschiska grufvan.....	1	3,412	—
		S:a för Södermanlands Län	1	3,412	—
	Östergötlands Län:				
	Värna Socken.....	Bersbo Storgufva	1	19,868	—
		Oscarsgrufvan	1	16,480	—
		Steffenburgsgrufvan	1	52,013	—
	Björnsätters Socken	Grönhögsgrufvan	1	83,156	—
	Åtvids Socken	Haggrufvan	1	1,938	—
		S:a för Östergötlands Län	5	173,455	—
	Calmar Län:				
	Gladhammars Socken.....	Gladhammarsfältet	1	4,489	38
	S:a för Calmar Län	1	4,489	38	

¹⁾ Såsom biprodukt har erhållits 120 centner quartz med synlig guldhalt.

²⁾ Utan uppgifvet malmfång.

³⁾ Malmen innehållande delvis jemnte koppar äfven bly och zink.

Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Elfsborgs Län:				
Ånimskogs Socken	Vassviksgrufvan.....	1	3,500	—
	S:a för Elfsborgs Län	1	3,500	—
	Summa för Riket	25	690,507	38
Calmar Län:				
Gladhammars Socken	Gladhammarsfältet	4	13,089	53
	S:a för Calmar Län	4	13,089	53
	Summa för Riket	4	13,089	53
Östergötlands Län:				
Qvillinge Socken.....	Qvillingegrufvan	1	50	—
	S:a för Östergötlands Län	1	50	—
	Summa för Riket	1	50	—
Kopparbergs Län:				
Norrbärkes Socken	Svartbergsgrufvan	1	75	—
Silfbergs Socken.....	Lilla Lobergsgrufvan	1	21,789	—
	Nedra Vallgrufvan	1	400	—
	Förhoppnings-och Vilbacksg grufvan	1) 2	—	—
	S:a för Kopparbergs Län	5	22,264	—
Örebro Län:				
Ljusnarsbergs Socken ...	Kafveltorpsfältet	1	318	—
Hammars Socken	Valdemarsgrufvan.....	1	98,740	—
Lerbäcks o. Hammars S:r	Åmmebergsfältet	12	2) 906,331	86
Östergötlands Län:				
Godegårds Socken		3		
	S:a för Örebro och Östergötlands Län	17	1,005,389	86
Vermlands Län:				
Fernebo Socken	Kobergsgrufvan	1	3,000	—
	S:a för Vermlands Län	1	3,000	—
	Summa för Riket	23	1,030,653	86

Kobolt-malm:
= (ur 4 grufvor) 13,089.53
centner.

Nickel-malm:
= (ur 1 grufva) 50 centner.

Zink-malm:
= (ur 21 grufvor)
1,030,653.86 centner.

1) Utan uppgifvet malmfång.

2) Från beloppet uppfordrad zinkmalm är afräknad ett belopp ur samma malm utsofrad blymalm.

	Grufvefältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Mangan-malm: = (ur 6 grufvor) 39,022 centner.	Vermlands Län:				
	Fernebo Socken	Långbansfältet.....	1	¹⁾ 26,960	—
		S:a för Vermlands Län	1	26,960	—
	Jönköpings Län:				
	Ödesstugu Socken.....	Hohults grufvor.....	3	²⁾ 3,200	—
		Spexeryds grufvor	2	²⁾ 8,862	—
	S:a för Jönköpings Län	5	12,062	—	
	Summa för Riket	6	39,022	—	
Svafvelkis: = (ur 1 grufva) 31,900 centner.	Kopparbergs Län:				
	Kopparbergs Socken	Stora Kopparbergs grufva...	1	31,900	—
		S:a för Kopparbergs Län	1	31,900	—
		Summa för Riket	1	31,900	—

Dessutom hafva å fyndigheter, tillhörande här ifrågavarande slag, blifvit under året försvarsvis och utan uppgifvet malmfång arbetade följande antal grufvor, nemligen: å *bly- och silfver-malm*, inom Vestmanlands Län 1 grufva; å *koppar-malm*, inom Vesternorrlands Län 1 grufva; å *kobolt-malm*, inom Örebro Län 1 grufva; samt å *nickel-malm*, inom Vesternorrlands Län 1 grufva, inom Jemtlands Län 1 grufva och inom Calmar Län 1 grufva.

3:o. De så kallade Ädlare verken, med dervid åstadkomna tillverkningar.

Guld.

Vid Konung Gustaf III:s Silfververk i Falun hafva erhållits 4 $\times$ 2 ort 34 korn guld. Tillverkningen är afradsfri.

Silfver.

Vid Konung Gustaf III:s Silfververk i Falun har åstadkommits en tillverkning af 1,079 $\times$ 23 ort 45 korn silfver. Tillverkningen är afradsfri.

Sala Silfververk i Vestmanlands Län: Grufvebrytningen har här drifvits i 69 arbetsrum, alla för Sala bergslags räkning. Af dessa arbetsrum hafva tillhört Torgschachtsgrufvan 8, Stor- eller Drottning-

¹⁾ Enligt uppgift bestående af Braunit och Hausmannit.
²⁾ Brunsten.

grufvan 48 och Carls-schachtsgrufvan 11, samt, utom Odalgrufve-fältet, Grafgrufvan 1 och Biskopsgrufvan 1; och varit brutna: på malm, medelst vägg- och pall-strossning, 27, för nya fyndigheters uppsökande, eller för beredande af nya pallarbeten, medelst ortdrifning 30, för åvägbringande af kommunikationer medelst ortdrifning 5 samt för afsänkning 7. Orterna hafva drifvits till en sammanräknad längd af 1,251.25 fot och sänkingsarbetena till ett sammanlagdt djup af 189.5 fot. Grufvebrytningen för året har utgjort 431,742 centner berg, hvarur erhållits 2,382 centner stufmalm, 105,600 centner vaskmalm samt 81,825 centner s. k. sylta.

Stufmalmens silfverhalt har i medeltal utgjort: helstoffens 39.40 ort per centner och halfstoffens 22.10 ort per centner.

Vaskmalmen har innehållit 2.75 à 3 procent blyglans och en silfverhalt af omkring 2.10 ort per centner.

I Anrikningsverket hafva förarbetats 106,970 centner vaskmalm och dervid erhållits 7,060.70 centner slig, med en silfverhalt i medeltal af 14.80 ort per centner.

För blysmältningen hafva från de förberedande processerna blifvit uppförda 9,690.10 centner stufmalm och sliger samt 508.20 centner »hård, glete och abstrich»; hvaraf, efter drifning och finering, erhållits 1,299 g 17 ort bergfint silfver.

Den egentliga afraden utgör $\frac{1}{10}$ af tillverkningen.

Af Silfververkets ränteersättningsfond, som, enligt nådigt Bref till Kammar- och Commerce-Collegierna den 28 Mars 1873, skolat vid utgången af kalenderåret 1873 anses vara fullbildad och vid sistnämnda tid uppnått ett kapitalbelopp af 330,531 kronor 50 öre, äro, enligt inkomna räkenskaper öfver sagda fond, hos Sala bergslag inestående ett kapitalbelopp af 60,404 kronor 50 öre samt återstoden, 270,127 kronor, placerad dels mot skuldförbindelser, in-tecknade i fastigheter å landet, dels i Vexiö Hypoteksförenings obligationer.

Vid *Kafveltorps blyhytta* i Örebro Län har tillverkats 390 g 35 ort silfver, enligt uppgift innehållande 3.057 g guld. Tillverkningen är afradsfri.

Sammanräknade silfvertillverkningen inom Riket har för året sålunda utgjort 2,768 g 75 ort 45 korn.

Koppar.

Gustafs och Carlbergs Kopparverk i Åre Socken och Jemtlands Län: Vid den till detta verk hörande, i Kalls Socken, nämnda Län, belägna, Huså kopparhytta hafva nedsmälts 3,040 centner malm, hvaraf erhållits 82 centner 10 g garkoppar.

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län: Antalet af de under året i Stora Kopparbergs grufva brutna arbetsrum har uppgått till 49, af hvilka drifvits: 35 på malmfång, 9 på försök, 3 för vinnande af kommunikationer samt 2 för diverse ändamål. Af dessa arbetsrum hafva brutits 48 i fast klyft och 1 i ras. Berguppfordringen har uppgått till 1,102,860 centner, af hvilka erhållits i nästföregående tabell för denna grufva upptagna 469,377 centner kopparmalm och 31,900 centner svafvelkis. Koppartillverkningen, som under året uteslutande åstadkommits genom lakning och utfällning, har uppgått till ett belopp af 14,736 centner 5 g raffinerad koppar.

Vid *Korsnäs Slaggbrukshytta* i Vika Socken och Kopparbergs Län äro tillverkade 11 centner 60 α skärsten.

Kafveltorps Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län: härstädes hafva tillverkats 1,445 centner 65 α garkoppar.

Vid *Bångbro Kopparverk* i samma Socken hafva tillverkats 199 centner garkoppar.

Tunabergs Kopparverk i Tunabergs Socken och Södermanlands Län: Af qvarvarande malm från föregående års brytning äfvensom af kopparslig och gammalt nasgods hafva härstädes tillverkats 64 centner 91 α garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 99,969 centner malm från Bersbo malmfält, 70,996 centner malm från Grönhögsgruftan, 1,938 centner från Haggrufveförsöket samt 33,456 centner oren slagg och ugnsgods, eller tillsammans 206,359 centner kopparhaltigt gods. Af 41,080 centner 60 α rostad skärsten och 1,667 centner garkrats och härdgods hafva i en råkopparrugn under 190 blåsningsdygn tillverkats 8,468 centner råkoppar, eller i medeltal 44 centner 57 α per dygn; hvarjemte ur nasar, bildade i råkopparrugnen, vid smältning i nashärd utbringats 170 centner råkoppar. Den sålunda tillverkade råkopparn, utgörande 8,638 centner, har behandlats i garugn, hvarvid erhållits 4,164 centner 60 α garkoppar och 3,175 centner 40 α raffinerad koppar, eller tillsammans 7,340 centner koppar.

Gladhammars Kopparverk i Gladhammars Socken och Calmar Län: Härstädes hafva tillverkats 432 centner 83 α skärsten och 239 centner 63 α nasgods.

Enligt hvad nu blifvit omförmäldt, är koppartillverkningen i Riket under ifrågavarande år att upptaga till 23,867 centner 71 α garkoppar.

För tillverkningen vid Tunaberg har afrad erlagts med $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet. Vid de öfriga här nämnda verken är tillverkningen afradsfri.

Nickel.

Vid *Klefva Nickelverk* i Alsheda Socken och Jönköpings Län hafva nedsmälts 25,545.70 centner malm af der befintligt malminventarium samt erhållits 197 centner 61 α pulvernichel äfvensom 104 centner 94 α concentrations-sten och 1,250 centner rostad skärsten för vidare behandling. Tillverkningen är afradsfri.

Messing.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	α .	ort.
Vid <i>Skultuna Messingsbruk</i> i Skultuna Socken och Vestmanlands Län.....	4,693.	25.	4.
» <i>Torshammars Manufakturverk</i> i Norbergs Socken och samma Län.....	43.	1.	88.
» <i>Gusums Messingsbruk</i> i Ringarums Socken och Östergötlands Län...	1,582.	48.	—
	<u>Summa 6,318.</u>	<u>74.</u>	<u>92.</u>

4:o. Diverse Verk och Tillverkningar.

Kopparhamrar och Kopparvalsverk.

Tillverkningen vid dessa verk har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län.....	3,904.	80.
» <i>Granefors</i> i Blekinge Län	1,023.	32.
Summa	4,928.	12.

Gjutgods af annan metall än jern.

Tillverkningen af sådant gods uppgifves vara åstadkommen till följande belopp:

	Centner.	℔.	ort.
Vid <i>Mohögs</i> Mekaniska verkstad i Vesternorrlands Län	12.	52.	—
» <i>Stora Kopparberget</i> i Kopparbergs Län	923.	24.	—
» <i>Köpings</i> Mekaniska verkstad	57.	—	—
» <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län	902.	81.	68.
» <i>Torshammars</i> Manufakturverk i samma Län	126.	31.	—
» <i>Motala</i> Mekaniska verkstad	751.	26.	—
» <i>Göteborgs</i> Mekaniska verkstad	424.	54.	—
» <i>Jonsereds</i> Mekaniska verkstad i Göteborgs och Bohus Län	20.	—	—
» <i>Finnshyttan</i> i Vermlands Län.....	4.	94.	—
» <i>Kristianstads</i> Mekaniska verkstad	55.	—	—
» <i>Ystads</i> Mekaniska verkstad	35.	—	—
Summa	3,312.	62.	68.

Bly

har blifvit tillverkad till följande belopp:

	Centner.	℔.
Vid <i>Sala</i> Silfververk.....	1) 845.	88.
» <i>Kafveltorps</i> hytta i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län	2) 8,136.	40.
Summa	8,982.	28.

Dessutom är uppgifven vid *Sala* silfververk en tillverkning af 41.07 centner silfverglitt eller rödglete till afsalu.

1) S. k. Friskbly.

2) S. k. Raffinadbly.

Zink.

Ur de Bolaget *La Vieille Montagne* tillhöriga grufvor inom Åmmebergs malmfält, beläget dels i Lerbäcks och Hammars Socknar i Örebro Län, dels i Godegårds Socken i Östergötlands Län, hafva jemnte ett ur den vunna malmen erhållet, till 24,395.63 centner angifvet, belopp blymalm, uppfordrats 906,331.86 centner zinkmalm. Ur denna malm äro utsofrade 121,672.33 centner stuffblende, hvarjemnte i vaskverk blifvit behandlade 933,291.73 centner fattigare zinkmalm, af hvilka erhållits 317,151.97 centner koncentreradt vaskblende. Af dessa belopp blende hafva 302,217 centner blifvit rostade och lemnat 275,115.60 centner rostadt blende.

Dessutom hafva, enligt hvad å sidan 23 angifvits, ur Svartbergs-grufvan upphemtats 75 centner, ur Lilla Lobergs-grufvan 21,789 centner, ur Nedra Vall-grufvan 400 centner, alla i Kopparbergs Län, samt ur Kafveltorps grufvor i Örebro Län 318 centner och ur Valdemars-grufvan i samma Län 98,740 centner zinkmalm.

Metallisk zink har icke blifvit inom Riket tillverkad.

Kobolt.

Af det, enligt uppgift å sidan 23, vid Gladhammarsfältet brutna belopp koboltmalm har vid Gladhammars kopparverk i Calmar Län tillverkats 9 centner 67 α koboltoxid. Dessutom har vid Tunaberg i Södermanlands Län af kobolthaltigt gods från Tunabergs koppargrufva genom vaskning erhållits renad koboltmalm till ett belopp af 1,046 α , af hvilket senare belopp i afrad erlagts $\frac{1}{30}$.

Brunsten.

Af de, enligt uppgift å sidan 24, ur Hohults och Spexeryds grufvor i Jönköpings Län erhållna belopp brunsten hafva genom förmalning blifvit pulveriserade 700 centner.

Svafvel.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	α .
Vid <i>Falu</i> Svafvelverk.....	3,374.	45.
	<u>Summa 3,374.</u>	<u>45.</u>

Jernvitriol.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Falu</i> Vitriolverk	6,942.	14.
» <i>Dylta</i> D:o i Örebro Län	483.	20.
» <i>Ölands</i> D:o i Calmar Län	1,870.	—
	<u>Summa</u>	9,295. 34.

Rödfärg.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Falu</i> Rödfärgsverk	23,630.	60.
» <i>Östra Silfbergs</i> Rödfärgsverk i Kopparbergs Län	877.	—
» <i>Ridkärrs</i> D:o i Örebro Län	705.	60.
» <i>Dylta</i> D:o i D:o Län	3,348.	80.
» <i>Ölands</i> D:o i Calmar Län	440.	—
	<u>Summa</u>	29,002. —

För tillverkningen af jernvitriol och rödfärg vid *Dylta* har afrad skolat utgå med $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet. Tillverkningen af dessa slags produkter äfvensom af svafvel vid öfriga verk, för hvilka sådan tillverkning här uppgifvits, är afradsfri.

Alun.

Häraf äro tillverkade:

	Centner.	℔.
Vid <i>Ölands</i> Alunverk i Calmar Län	5,100.	—
» <i>Andrarums</i> D:o i Kristianstads Län	959.	76.
	<u>Summa</u>	6,059. 76.

Blyerts.

Häraf hafva åstadkommits:

	Centner.
Vid <i>Fagersta</i> Blyertsverk i Vestmanlands Län	361.
» <i>Norbergs</i> D:o i samma Län	558.
	<u>Summa</u>
	919.

Marmor.

Vid *Kolmårdens* Marmorbruk i Östergötlands Län hafva arbeten häraf blifvit förfärdigade till ett värde af 3,439 kronor 65 öre, förutom en större, till värdet ej uppgifven, beställning för Upsala Universitets byggnad, och har dessutom »rå marmor» afyttrats till ett värde af 348 kronor 94 öre, hvarjemnte uppgifvits, att vid *Claestorps* Marmorbruk i Södermanlands Län arbeten af marmor åstadkommits till ett värde af 5,000 kronor; utgörande de uppgifna värdebeloppen tillsammans 8,788 kronor 59 öre.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna:

Vid *Höganäs* i Malmöhus Län:

	Kubikfot.
af sorten N:o 1	574,090.
» » N:o 2	947,514.
» » N:o 3	<u>418,031.</u>
	1,939,635.
» <i>Vallåkra</i> Bolags Stenkolsfält vid <i>Billesholm</i> i samma Län:	
af sorten N:o 1	968,841.
» » N:o 2	<u>838,914.</u>
	1,807,755.
» <i>Kroppps</i> Bolags Stenkolsfält vid <i>Bjuf</i> i samma Län	1,599,186.
» <i>Eslöfs</i> Bolags Stenkolsfält vid <i>Stabbarp</i> i samma Län.....	3,444.
» <i>Boserups</i> Bolags Stenkolsfält vid <i>Boserup</i> i samma Län:	
af sorten N:o 1	78,954.
» » N:o 2	2,936.
» » N:o 3	<u>9,484.</u>
	91,374.
» <i>Skromberga</i> Stenkolsfält i <i>Ekeby Socken</i> i samma Län.....	192,000.
	<u>Summa 5,633,394.</u>

De, enligt hvad nu blifvit omförmäldt, under kalenderåret 1881 åstadkomna bergverksprodukter äro i nedanstående tabell, Lit. G., summariskt för hvarje slag, upptagna; varande äfven, för jemnförelse härutinnan, produktionsbeloppen under den näst föregående tiden från och med bruksåret 1877 i tabellen införda.

Lit. G. *Bergverksprodukter för tiden från och med bruksåret 1877 till och med kalenderåret 1881.*

	Bruksåret 1877.	November och December 1877.	Kalenderåret 1878.	Kalenderåret 1879.	Kalenderåret 1880.	Kalenderåret 1881.
Jernmalm, Bergmalm..... Centner	17,252,940.10	2,539,641	15,821,520.05	15,115,184	18,117,555.60	19,312,723.50
D:o Sjö- och Myr-malmer »	127,557.55	—	115,585.10	67,151.30	122,562.21	122,318.85
Tackjern, oberäknadt gjutgods, till- verkadt vid masugnarna..... »	7,913,183.99	607,270.01	7,845,577.64	7,914,074.06	9,435,541.84	10,116,832.47
Gjutgods, tillverkadt vid masugnarna »	192,096.63	11,054.66	173,165.06	144,420.07	108,931.04	126,690.41
Gjutgods, tillverkadt genom tack- jerns omsmältning..... »	393,875.66	54,353.15	316,289.35	254,754.91	297,440.64	324,674.85
Stångjern..... »	5,288,900.36	704,068.57	4,657,059.63	4,929,840.14	5,200,478.79	5,886,521.78
Stål..... »	523,497.01	56,920.85	609,723.94	650,020.19	881,119.49	1,169,484.57
Jern- och Stål-manufaktur..... »	929,076.19	156,826.96	866,337.06	651,778.73	764,772.54	893,112.91
Silfver- och Bly-malmer..... »	209,815.80	26,246	212,121	344,989	305,595.50	276,844.63
Guld..... »	10.1645	1.6964	22.8638	7.8730	12.4923	4.0234
Silfver..... »	2,002.16	327.29	2,983.1331	3,188.04	3,087.4043	2,768.7545
Kopparmalm..... Centner	666,796.56	128,765.52	611,799.75	670,684.50	691,291.90	690,507.38
Koppar..... »	17,224.65	3,013.30	25,564.79	19,131.94	25,686.54	23,867.71
Nickelmalm..... »	142,390	8,134	9,254	—	—	50
Nickelsten..... »	1,441.50	196.90	1,388.05	173.25	—	104.94
Nickelspeis..... »	592.35	—	692.72	126.42	—	—
Nickelkoppar..... »	946.13	130.61	791.29	433.16	—	197.61
Messing..... »	6,003.3205	1,084.0033	6,519.1537	7,310.4879	6,919.6422	6,318.7492
Kopparsmide..... »	6,395.02	1,123.1950	6,264.0379	3,885.1853	6,468.3392	4,928.12
Gjutgods af annan metall än jern »	1,368.9875	161.7080	936.2438	999.8864	3,403.8188	3,312.6268
Bly..... »	761.7765	454.14	1,025.86	1,040.30	4,631.41	8,982.28
Blyplåt..... »	11.24	—	—	5.2070	—	—
Zinkmalm..... »	¹⁾ 940,206	¹⁾ 136,032	¹⁾ 959,708	¹⁾ 1,030,810	¹⁾ 1,022,403	¹⁾ 1,030,653.86
Koboltmalm..... »	3,595.52	3,599	17,073	5,257	7,779	13,089.53
Koboltmalm, renad..... »	1,061	—	901	1,234	1,056	1,046
Koboltoxid..... Centner	—	—	—	—	37.52	9.67
Manganmalm..... »	19,272	846	9,188	7,540	32,615	39,022
Svafvelkis..... »	41,796	1,000	400	15,000	34,866	31,900
Svafvel..... »	3,446	600	2,905	6,688	6,016	3,374.45
Kopparvitriol..... »	4,164.47	176.32	2,188.50	4,108.92	3,348.01	—
Jernvitriol..... »	4,685.80	401.20	8,498	3,060	9,925.20	9,295.34
Rödfärg..... »	35,156.40	4,968	27,513.60	15,603.20	36,501.20	29,002
Alun..... »	9,615.88	734.40	9,312	6,153.20	6,159.52	6,059.76
Blyerts..... »	1,685.10	65.15	1,451.45	848.20	1,023.85	919
Marmor..... till värde i Kronor af	15,999.89	2,242	16,323.93	12,551.94	8,955.40	8,788.59
Stenkol..... Kubikfot	4,488,437	471,785	4,429,889	4,884,180	4,817,759	5,633,394

¹⁾ Från beloppet uppfordrad zinkmalm är här afräknadt ett belopp ur samma malm utsofrad blymalm.

5:o. Arbetskraft.

Vid bergverks- och bruks-rörelsen hafva, enligt de uppgifter, som derom inkommit, under året varit använda 29,503 arbetare, såsom i följande tabell, Lit. H., finnes närmare angifvet.

Lit. H. Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruks-rörelsen, kalenderåret 1881.

	Jerngrufvorna.				Jernverken.					Andra verk med tillhörande grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinnor och barn.	Summa.	Masugnarna.	Sångjensverken.	Manufakturverken och Gineterna.	Ej klassifcerade.	Summa.	Guld-, Silver och Blyverken.	Kopparverken.	Åtskilliga andra.	Summa.	
Norrbottns Län	—	12	—	12	47	155	26	—	228	—	—	—	—	240
Vesterbottns »	—	—	—	—	70	61	37	—	168	—	—	—	—	168
Vesternorrlands »	—	4	—	4	96	114	186	5	401	—	—	—	—	405
Jemtlands »	—	2	—	2	—	3	4	—	7	—	38	—	38	47
Gefleborgs »	171	—	75	246	530	562	507	135	1,734	—	—	—	—	1,980
Upsala »	392	13	14	419	171	408	35	12	626	—	—	—	—	1,045
Stockholms Län och Stad	124	23	30	177	43	130	42	—	215	—	—	—	—	392
Kopparbergs Län	1,039	55	49	1,143	948	1,040	566	829	3,383	25	420	20	465	4,991
Vestmanlands » { Utom Sala Bergs- hauptmans Distrikt	950	40	45	1,035	344	815	511	280	1,950	5	—	142	147	3,132
Sala Bergshauptmans Distrikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	214	—	—	214	214
Örebro Län	1,296	171	166	1,633	1,031	1,339	349	—	2,719	22	175	834	1,031	5,383
Skaraborgs »	—	—	—	—	21	28	126	—	175	—	—	—	—	175
Vermlands »	717	190	15	922	615	1,388	837	159	2,999	—	—	—	—	3,921
Elfsborgs »	—	—	—	—	21	137	102	29	289	—	—	—	—	289
Göteborgs och Bohus Län	—	—	—	—	—	—	459	—	459	—	—	—	—	459
Södermanlands Län	207	9	37	253	99	45	204	—	348	—	19	10	29	630
Östergötlands »	41	—	—	41	63	591	483	1	1,138	—	618	524	1,142	2,321
Calmar »	—	—	—	—	89	227	322	—	638	—	27	98	125	763
Jönköpings »	8	—	—	8	96	49	206	11	362	—	—	47	47	417
Kronobergs »	—	—	—	—	16	38	139	12	205	—	—	—	—	205
Blekinge »	—	—	—	—	—	30	145	20	195	—	5	—	5	200
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	160	—	160	—	—	15	15	175
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	840	—	840	—	—	1,111	1,111	1,951
Summa	4,945	519	431	5,895	4,300	7,160	6,286	1,493	19,239	266	1,302	2,801	4,367	29,503

hvarjemnte vederbörande Bergmästare uppgifvit, att den arbetskraft, som blifvit använd för upptagandet af det inom Jönköpings och Kronobergs Län upphemtade, här ofvan angifna, belopp sjö- och myr-malmer, vore att anse såsom motsvarande 1,881 mansdagsverken.

I afseende på *olycksfall*, timade bland de vid bergverken under året sysselsatte arbetare, har blifvit anmäldt:

att inom Kopparbergs Län: vid Domnarfvets jernverk en person genom erhållen brännskada vid gasgeneratorerne afidit; i Stora Bispbergs grufva en person genom ras blifvit ihjälslagen; i Vågshalsgrufvan en person blifvit så illa skadad af ett vådaskott, att han sannolikt blifver krympling; i grufvan Grandet en person, sysselsatt med byggnadsarbete, blifvit skadad men återställd; i Stora Kopparbergs grufva en person nedfallit från en bro och omkommit, och en annan person blifvit så illa skadad af en från bergtunnan nedfallande sten, att han till följd deraf afidit; samt i grufvan Södra Busken i Grängesberget en person blifvit skadad af skott från en närbelägen grufva, men återställd;

att inom Vestmanlands Län: i Sala grufva en person till följd af egen oförsigtighet blifvit skadad, ehuru ej lifsfarligt; i Storgrufvan i Norberg en person blifvit skadad genom explosion under laddning, hvaraf han mistat synförmågan på ena ögat; vid Spetalsgrufvan tre personer blifvit skadade af en nedfallande lyftkran, men återstälde; i Allmäningsgrufvan en person blifvit skadad af en från bergtunnan nedfallande sten, men återställd; i Granrotsgrufvan under nedbrytning af berg i tvärstrossarne två personer skadats, den ene i ena benet samt den andre i armen, men båda blifvit återstälde; i Kolningsbergsgrufvan två personer blifvit dödade af nedfallande berg uti ett rullschacht; i Nygrufvan en person blifvit skadad, men återställd; och i Vestra Kallmoragrufvan en person nedfallit från lafven samt omkommit;

att inom Södermanlands Län: vid Enebygrufvan i Sköldinge Socken en person genom bristning af en lina blifvit dragen från lafven ned i grufvan och omkommit;

att inom Örebro Län: i Ställbergs grufvor en person nedfallit och omkommit, samt en person under arbete i en större jordrymning blifvit öfvertäckt af nedfallande grus och afidit, innan han kunde framdragas; i Pershytte grufvor en person blifvit ihjälkörd på en rutschbana af den nedgående malmvagnen, och en person halkat på en stock samt nedfallit i grufvan med den påföljd, att han derefter afidit; i Vikers grufvor en person vid rensning af taket blifvit träffad i hufvudet af en lossnad sten, så att han genast afidit; i Dalkarlshytte grufvor en person, som ingått i ett arbetsrum, innan de laddade skotten afbrunnit, då detta sedermera skett deraf ljutit döden, och en person genom fall från säkerhets-hissen omkommit; i Mogrufvan en person blifvit träffad i hufvudet af en från bergtunnan nedfallande sten, så att han sedermera till följd deraf afidit; i Åmmebergs grufvor en person nedfallit i ett schacht och omkommit, samt en person fått båda benen krossade vid lossandet af ett stenblock och, ehuru amputation blifvit lyckligen verkställd, inom några månader derefter afidit i lungsäcksinflammation;

att inom Vermlands Län: vid Persbergs grufvefält i Skärstöten en person blifvit skadad i hufvudet genom fall från en byggnadsstege, och en person fått det ena benet krossadt af en sten, fallande från uppfodringsbaljan; i Gustaf Adolfs-grufvan en person blifvit skadad i hufvudet på sistnämnda sätt; i Vestra Hagegrufvan en person blifvit skadad i hufvudet genom fall från en stegafsats; i Spelhuset vid Risfallskullen en person blifvit skadad i låret vid nedgåendet på en stege, som brustit; vid Nordmarksfältet i Nordmarksgrufvan en person skadats, men blifvit återställd; i Tabergs grufvor två personer skadats, men blifvit återstälde; i Finnmossegrufvan en person blifvit skadad, men återställd; samt i Kobergs zinkgrufva en person genom åkommen skada ljutit döden och 3 personer blifvit mer eller mindre skadade;

att inom Malmöhus Län: uti Skromberga stenkolsgrufva en person nedstörtat genom en schachtöppning och omkommit;

varande alltså antalet af dem, som genom omförmälda olyckshändelser blifvit skadade, fyrtiofyra, af hvilka nitton till följd af de lidna skadorna ljugit döden;

Enligt inkomna uppgifter hafva vid bergverks- och bruks-driften varit begagnade 210 ångmaskiner^{*)}, af hvilka 104 vid grufvorna, nemligen 1 i Gefleborgs Län, 3 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 13 i Kopparbergs Län, 13 i Vestmanlands Län, 31 i Örebro Län, 2 i Vermlands Län, 8 i Södermanlands Län, 6 i Östergötlands Län, 3 i Calmar Län, 1 i Jönköpings Län och 22 i Malmöhus Län; 22 vid masugnarna, nemligen 4 i Gefleborgs Län, 2 i Upsala Län, 7 i Kopparbergs Län, 5 i Vestmanlands Län och 4 i Örebro Län; 61 vid stångjerns- och manufaktur-verken, nemligen 2 i Norrbottens Län, 3 i Vesternorrlands Län, 17 i Gefleborgs Län, 10 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 4 i Kopparbergs Län, 2 i Vestmanlands Län, 10 i Örebro Län, 1 i Östergötlands Län, 7 i Calmar Län, 1 i Jönköpings Län, 2 i Blekinge Län och 1 i Göteborgs och Bohus Län; samt 23 vid andra verk, nemligen 2 i Vesternorrlands Län, 2 i Calmar Län, 2 i Kristianstads Län och 17 i Malmöhus Län.

6:o. Inmutningar och Hvilostånd.

På sätt nedanstående tabell närmare utvisar, hafva under året af vederbörande tjenstemän blifvit utfärdade 975 mutsedlar å följande mineralanledningar, nemligen:

Lit. I.

Mutsedlar, utfärdade kalenderåret 1881.

	Jernmalm.		Guld, Silver- och Blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Kobolmalm.	Mangannalm.	Zinkmalm.	Svavelkis.	Molybdenmalm.	Blyerts.	Varp.		Summa.
	Bergmalm.	Sjö- och Myr- malmer.										Jern.	Andra.	
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:														
Af Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län	57	—	16	10	—	—	—	11	7	—	—	—	—	101
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län	1	1	1	3	—	1	—	2	2	—	—	—	—	11
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet	32	—	7	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	43
» D:o i Vestra d:o	44	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	50
» D:o i Södra d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	134	1	26	25	—	1	—	16	9	1	—	—	—	213
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:														
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
» Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet	70	30	24	38	9	—	—	—	—	—	—	—	—	171
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län	258	—	10	23	4	1	—	14	4	—	6	1	2	323
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län	27	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	33
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet	101	8	4	4	—	—	—	1	1	—	—	—	—	119
» D:o i Vestra d:o	23	—	42	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	71
» D:o i Södra d:o	24	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	1	33
Summa	503	38	92	76	21	1	—	15	5	1	6	1	3	762
Summa summarum	637	39	118	111	21	2	—	31	14	2	6	1	3	975

*) I afseende å 172 af dessa är lemnad uppgift om maskinkraftens storlek, hvilken för sagda 172 maskiner motsvarar tillsammans 4,210 hästkrafter.

och har hvilostånd meddelats för 1,250 grufvor, nemligen:

Lit. K.

Hvilostånd, meddelade kalenderåret 1881.

	Jernmalm,	Guld-, Silver- och Bly-malm,	Kopparmalm,	Koboltmalm,	Nickelmalm,	Zinkmalm,	Manganmalm,	Stenkol,	Summa.
Af Bergmästaren i Norra Bergmästare-Distriktet	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» D:o i Gefle—Dala Bergmästare-Distrikt med Vestmanlands Län.....	183	5	5	—	6	—	—	—	199
» D:o i Östra Bergmästare-Distriktet med Östergötlands och Calmar Län...	89	—	8	—	—	3	—	—	100
» D:o i Mellersta Bergmästare-Distriktet.....	110	2	3	1	—	5	—	—	121
» D:o i Vestra d:o	41	—	—	—	—	—	—	—	41
» D:o i Södra d:o	6	—	1	—	—	—	1	781	789
Summa	429	7	17	1	6	8	1	781	1,250

Uppgifna antalet utmål, som under året varit under hvilostånd, hvarom uppgifterna emellertid icke från alla Bergmästare-Distrikten äro fullständiga, har deremot utgjort 1,598, af hvilka 1,143 tillhört jerngrufvor; hvarjemnte hvilostånd förmäls äfven hafva åtnjutits för 1,965 med utmål icke försedda områden, af hvilka varit inmutade 366 för vinnande af jernmalm och 1,582 för vinnande af stenkol.

7:o. Förändringar genom anläggning eller nedläggning af verkstäder.

Under kalenderåret 1881 hafva resolutioner blifvit utfärdade angående anläggning af:

Jerfeds gjuteri och mekaniska verkstad i Arnäs Socken och Vesternorrlands Län;

Fredriksbergs masugn i Säfsnäs Socken och Kopparbergs Län;

Och har under samma år hos Collegium anmälan blifvit gjord angående nedläggning af:

Ulriksbergs masugn i Säfsnäs Socken och Kopparbergs Län;

hvarjemnte resolution blifvit utfärdad angående förenande af

Öfre och Nedre Haddebo bruk till ett verk under benämning *Haddebo bruk* i Svennevads Socken och Örebro Län.

Underdånigst,

C. FR. WÆRN.

S. J. STENBERG.

Stockholm den 5 December 1882.

E. A. Dufva.

